

Dosarul nr. 2ra-455/21

Prima instanță: Judecătoria Edineț sediul Dondușeni (jud. L. Danilișin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

7 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Lilian Graur, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni

constată:

La 4 septembrie 2019, Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că prin ordonanța din 29 decembrie 2009 a procurorului în procuratura raionului Edineț, Corneliu Gheras a fost dispusă începerea urmăririi penale în privința lui potrivit semnelor componenței infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal.

La 28 ianuarie 2010, procurorul în procuratura raionului Edineț a emis ordonanța de recunoaștere a lui în calitate de bănuț.

Astfel, la 19 februarie 2010, dânsul a fost reținut de către procurorul în procuratura raionului Edineț din motiv că ar fi comis o infracțiune gravă, pentru care

legea prevede pedeapsa cu închisoare și poate să se eschiveze de la prezentarea la organele de urmărire penală și că victima și martorii indică că anume el ar fi săvârșit infracțiunea.

A precizat reclamantul că a fost privat de libertate din 19 februarie 2010 până la 22 februarie 2010, adică timp de 4 zile.

La 22 februarie 2010, procurorul în procuratura raionului Edineț a înaintat demers către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Edineț pentru aplicarea măsurii preventive arest preventiv.

Prin încheierea din 23 februarie 2010 a Judecătoriei Edineț, demersul procurorului Corneliu Gheras cu privire la aplicarea arestului preventiv în privința lui a fost respins și a fost aplicată liberarea provizorie sub control judiciar, cu stabilirea obligației de a nu părăsi localitatea unde are domiciliu pe întreaga perioadă a urmăririi penale.

La 30 martie 2010, la procedura de prezentare a materialelor de urmărire penală învinuitului, de către dânsul și avocatul Igor Țurcanu a fost înaintat demers de clasare a cazului și încetarea urmăririi penale în privința lui din motiv că nu sunt probe care ar dovedi vinovăția învinuitului.

Prin ordonanța din 20 martie 2010, demersul învinuitului și apărătorului său a fost respins ca fiind neîntemeiat.

La 25 octombrie 2011 de către Judecătoria Edineț a fost emisă sentința de achitare în privința lui, acuzat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Măsura preventivă aplicată față de el - eliberarea provizorie sub control judiciar, a fost anulată.

Prin decizia din 7 septembrie 2016 a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți, devenită irevocabilă prin necontestarea de către participanții la proces, au fost respinse apelurile declarate de procurorul procuraturii raionului Edineț și directorul SRL „Customagic”, Radu Bruma declarate împotriva sentinței din 25 octombrie 2011 a Judecătoriei Edineț, ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

Astfel, a considerat recurentul că procurorul în procuratura raionului Edineț, Corneliu Gheras a intentat dosarul penal față de el în mod abuziv și ilegal, având ca suport declarațiile părții vătămate și a martorilor, probe insuficiente pentru dovedirea vinovăției lui în faptul însușirii ilegale ale bunurilor SRL „Customagic”, încredințată în administrarea lui, prin folosirea situației de serviciu și săvârșită în proporții mari.

Reprezentantul organelor de urmărire penală nu a verificat minuțios actele de verificare prezentate de partea vătămată care erau întocmite eronat, în copii neconfirmate, nu a observat sau nu a dorit să observe lipsa documentelor primare.

Învinuirea a fost înaintată în lipsa unei expertize financiar-contabile.

A indicat că partea apărării, în procesul dat, a fost nevoită să solicite efectuarea a mai multor expertize financiar-contabile pentru a-și dovedi nevinovăția și a suportat cheltuieli pentru expertize.

Așadar, conform avizului de plată nr. 2856 din 16 august 2010 al Centrului Național de Expertize Judiciare, dânsul a fost nevoit să achite costul expertizelor.

Totodată, a menționat că i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice. Urmărirea penală în privința lui a fost pornită la 29 decembrie 2009 de către Procuratura raionului Edineț în baza demersului directorului SRL „Customagic”, filiala Edineț, conform unei bănuieli de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal.

A subliniat că temeiul pentru pornirea urmăririi penale nu se regăsește în ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 29 decembrie 2009. În cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală în perioada 29 decembrie 2009 - 30 martie 2010, dânsul a fost recunoscut și audiat în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (4) Cod penal și i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 191 alin. (4) Cod penal, dânsul nu a recunoscut vinovăția și, folosindu-se de drepturile sale procesuale, a refuzat de a da declarații.

Cauza penală s-a aflat în procedura de examinare în instanța de fond în perioada 6 aprilie 2010 - 25 octombrie 2011 și în procedura de examinare în instanța de apel 29 noiembrie 2011 - 5 octombrie 2016.

Deci, întreaga perioadă în care a avut de suferit în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală 29 decembrie 2009 - 5 octombrie 2016 constituie 5 ani și 10 luni în instanțele judiciare, perioadă în care a fost nevoit să trăiască cu gândul că riscă o pedeapsă reală cu închisoarea de cel puțin 7 ani, deoarece unica pedeapsă prevăzută de legea în care a fost acuzat este doar cea cu închisoarea, pedeapsa condiționată nefiind aplicabilă.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 1405 Cod civil.

A solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 300 000 de lei din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova pentru atragere ilegală la răspundere penală, a costului expertizelor judiciare în mărime de 4 120 de lei și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli pe cauza suportate în legătură cu procesul civil în cauza penală, în baza bonului de plată pentru asistență juridică.

La 20 mai 2020, Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, prin care a solicitat încasarea din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui a prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei cauzat prin atragere ilegală la răspundere penală, a costului expertizelor judiciare în mărime de 4 120 de lei și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli suportate în legătură cu procesul civil în cauza penală.

Prin hotărârea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni, a fost admisă acțiunea parțial.

Au fost încasate din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Lilian Graur suma de 80 000 de lei cu titlul

de prejudiciu moral, suma 4 120 de lei – costul expertizelor judiciare și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei.

În rest, a fost respinsă pretenția privind repararea prejudiciului moral în partea ce ține de suma restantă în valoare de 220 000 de lei.

În susținerea soluției emise, având în vedere gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuit reclamantul - în săvârșirea unei infracțiuni grave, sancțiunea căreia prevede pedeapsă cu închisoare până la 12 ani, procurorul în susținere solicitând aplicarea unei depeșase cu închisoare pe un termen de 10 ani, de caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală, de faptul că a fost reținut timp de 4 zile de organele de drept, de rezonanța de care a avut-o în societate informația despre învinuirea lui într-o infracțiune de delapidare, de durata examinării cauzei penale în instanța de judecată - aproape 6 ani de zile, de suferințele fizice, morale cauzate, prima instanță a considerat că mărimea prejudiciului moral solicitat în mărime de 300 000 de lei de către Lilian Graur este o sumă excesivă și disproporționată în raport cu principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral.

Prima instanță a reținut că satisfacție echitabilă constituie acordarea unui prejudiciu moral reclamantului în mărime de 80 000 de lei.

Referitor la pretenția reclamantului privind încasarea cheltuielilor suportate la efectuarea expertizelor contabile în mărime de 4 120 de lei, prima instanță a ajuns la concluzia că urmează a fi admisă, această pretenție se încadrează în prevederile art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

A conchis prima instanță că urmează a fi admisă și pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, reieșind din prevederile art. 96 alin. (1) și alin. (1¹) CPC, considerându-le că au fost reale, necesare și rezonabile, reclamantul a fost reprezentat în ședință de judecată de un avocat.

Prin decizia din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Lilian Graur, admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și modificată hotărârea din 11 iunie 2020 a Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni în latura încasării cheltuielilor de asistență cu micșorarea cuantumului încasat de la 10 000 de lei la 5 000 de lei.

În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a stabilit că satisfacție echitabilă constituie acordarea reclamantului a unui prejudiciu moral în mărime de 80 000 de lei.

Instanța de apel a stabilit că Lilian Graur a solicitat încasarea cheltuielilor legate de efectuarea expertizelor contabile în mărime de 4 120 de lei, pe care prima instanță corect le-a încasat, această pretenție încadrându-se în prevederile art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Totodată, instanța de apel a constatat că potrivit bonului de plată seria XL nr. 742931, Lilian Graur a achitat pentru asistență juridică suma de 10 000 de lei, însă la materialele cauzei nu se regăsește lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora, cu tariful și orarul.

Prin urmare, instanța de apel a considerat parțial întemeiată cerința de încasare a cheltuielilor de asistență juridică, ținând cont de complexitatea cauzei, noutatea și

dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, urmând a micșora suma cheltuielilor de asistență juridică până la 5 000 de lei.

La 1 februarie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea în care a fost admisă acțiunea parțial, cu emiterea unei hotărâri noi în această parte de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au justificat soluția în partea încasării cheltuielilor de expertiză judiciară, decât prin faptul că această pretenție se încadrează în prevederile art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

A precizat că avizul de plată cu nr. 2856 din 16 august 2010 a cheltuielilor de efectuare a expertizei contabile în sumă de 2 060 de lei, emis de către Centrul Național de Expertize Judiciare este eliberat în legătură cu un alt dosar penal la Judecătoria Edineț nr. 1-71/2010, în timp ce pretenția cu privire la încasarea prejudiciului este solicitată în legătură cu dosarul penal de la Judecătoria Edineț nr. 1-4/2011.

Astfel, instanțele de judecată au admis eronat încasarea cheltuielilor de expertiză judiciară, or Lilian Graur a fost achitat în baza sentinței din 25 octombrie 2011 nr. 1-4/2011 a Judecătoriei Edineț.

La caz, intimatul nu a prezentat alte probe, iar constatările instanței în acest sens sunt bazate pe declarațiile din ședința de judecată.

Cu referire la repararea prejudiciului moral, a accentuat recurentul că toate acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală au fost în limitele Codului de procedură penală.

Așadar, prejudiciul moral urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

În situația din speță, intimatul nu a probat nici faptul că informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de către societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale și este rezultatul acțiunilor organului de urmărire penală.

Nu poate fi neglijat faptul că potrivit materialelor dosarului intimatul nu a fost supus arestării sau pedepsei sub formă de închisoare. Însă în privința acestuia au fost întreprinse doar măsuri procesuale legale care erau prevăzute de legislația procesual penală și care urmau de a fi întreprinse pentru cazul de infracțiune săvârșirea căreia era imputată acestuia.

Deși, o confirmare în acest sens lipsește, măsura preventivă obligăția de a nu părăsi localitatea este cea mai blândă măsură preventivă și are scopul doar de a asigura neeschivarea bănuțului, învinuitului, inculpatului de la organul de urmărire penală și instanța de judecată.

De asemenea, aplicarea acestei măsuri preventive nu privează persoana de libertate, nu o desparte de familie și nu îi îngreșează dreptul de a munci.

Prin urmare, a considerat că în rezultatul aplicării acestei măsuri preventive, intimatului nu i-a fost cauzat un prejudiciu moral, or Lilian Graur în niciun fel nu și-a manifestat voința de a părăsi țara.

De altfel, nu a fost demonstrat că intimatul a pierdut careva beneficii ca urmare a aplicării măsurii preventive obligația de a nu părăsi localitatea.

În cele din urmă, Lilian Graur a fost achitat, ceea ce nu poate fi apreciat ca fiind un prejudiciu moral exagerat.

Totodată, a considerat recurentul că sunt neîntemeiate și exagerate cheltuielile de asistență juridică în cauza penală în mărime de 5 000 de lei.

La 23 februarie 2021, prin intermediul poștei electronice și ulterior, la 24 februarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu a declarat recurs împotriva deciziei din 26 noiembrie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat că atât hotărârea primei instanțe, cât și decizia instanței de apel sunt greșite, iar concluziile instanțelor sunt bazate pe interpretarea eronată a legii și administrarea arbitrară a probelor.

A menționat recurentul că în rezultatul acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, timp de 6 ani și 8 luni, a fost ilegal și abuziv urmărit penal de către organele de urmărire penală, dânsul a suferit psihic, deoarece pe tot parcursul atât a cercetării cauzei de organul de urmărire penală, cât și examinarea cauzei în instanțele de judecată, a contestat toate actele de învinuire a organului de drept, emise în privința sa.

Detenția ilegală de 4 zile, în sine i-a produs tulburări psiho-somatice, care, coroborate cu durata excesivă a procesului penal, la care a fost supus pe o perioadă de mai mult de șase ani, au condus la afecțiuni, ce i-au alterat grav starea de sănătate și condițiile de viață, alterări ce urmează să fie suplinite prin acordarea de daune morale.

A explicat că reținerea lui de către procuror a fost ca efect al faptului că el s-a folosit de dreptul procedural de a nu face declarații, a fost întocmit procesul-verbal respectiv, dar după finisarea procedurii de audiere a bănuitului, procurorul pe caz, în mod arbitrar și abuziv l-a reținut și motivul indicat în procesul-verbal de reținere este indicat și acesta, refuză să facă declarații.

Totodată, a remarcat că evoluția profesională a sa a fost afectată în mod grav și ireversibil, a fost suspendat din serviciu, ulterior și concediat și, în consecință, i-au fost lezate viața socială, profesională, precum și cea personală, toate afectând demnitatea și personalitatea, adică au fost grav lezate acele drepturi nepatrimoniale a căror încălcare produce daune morale.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare, contrar art. 6 din CEDO, nu s-au expus referitor la durata de soluționare a procesului penal.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

În ceea ce privește complexitatea cauzei, a considerat recurentul că cauza penală de învinuire a lui în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 191 alin. (4) Codul penal este una complexă, având în vedere capătul de învinuire și materialul probator.

Referitor la conduita părților și autorităților naționale, reieșind din raporturile privind modul de respectare a termenului rezonabil la examinarea și judecarea cauzei penale, a reiterat că nu îi poate fi imputată tergiversarea examinării cauzei. În oricare caz, scurgerea unui termen de 7 ani de la prima audiere până la concluzia irevocabilă a instanței de judecată în privința acuzației aduse, este cu siguranță un termen excesiv de mare și care nu poate fi considerat rezonabil.

Cât privește miza pentru el, a menționat că a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni grave, pentru care legea penală prevede exclusiv pedeapsa cu închisoare până la 12 ani.

În circumstanțele expuse, având în vedere perioada examinării cauzei penale de aproximativ 7 ani, de atitudinea părților la judecare cauzei, complexitatea cauzei penale, precum și miza (interesul) pentru el, se constată faptul încălcării dreptului lui la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Astfel, a evidențiat că suma adjudecată de instanțele de judecată ierarhic inferioare cu titlu de compensare a prejudiciului moral nu este una echitabilă și proporțională suferințelor suportate de el în perioada demarării dosarului penal intentat în privința sa, pe perioada de 6 ani și 8 luni (28 ianuarie 2010 - 7 septembrie 2016), circumstanțele relatate confirmând existența în speță a unei fapte ilicite în raport cu el.

Prin urmare, suma de 300 000 de lei în calitate de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, inclusiv și încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei ar constitui o satisfacție echitabilă a despăgubirilor și ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege.

Cu privire la modificarea de către instanța de apel în latura încasării cheltuielilor de asistență juridică cu micșorarea cuantumului încasat de la 10 000 de lei la 5 000 de lei, a precizat recurentul că prin contract de asistență juridică avocatul Igor Țurcanu, contra la un onorariu de 10 000 de lei, s-a obligat să perfecteze cererea de chemare în judecată și să reprezinte prin mandat interesele lui. În vederea executării obligațiilor contractuale a fost necesar să fie făcute cunoștință cu materialele cauzei penale de învinuire, să fie efectuate demersurile necesare în vederea acumulării materialului probatoriu, întocmirea nemijlocită a cererii de chemare în judecată, participarea la examinarea cauzei civile în instanțele de judecată, contestarea hotărârilor adoptate.

Instanța de apel nu a luat în considerație procesele-verbale ale ședințelor de judecată la care a fost prezent avocatul, fiind necesar să se deplaseze de la sediu la

Judecătoria Edineț sediul Dondușeni pe itinerarul Edineț - Dondușeni - Edineț și care confirmă efectiv munca depusă de avocat și timpul efectiv cheltuit pentru prestarea serviciilor.

A remarcat că probele prezentate pentru dovada cheltuielilor suportate în cauza civilă, complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de acesta, faptul în ce măsură munca lui în cauza respectivă i-a limitat capacitatea de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, lipsa restricțiilor de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei, durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și abilitatea avocatului, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, faptul că acestea urmează să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime, și faptul că suma a fost achitată pentru asistența juridică prestată de două ori în prima instanță și în instanța de apel este de 10 000 de lei, cu titlu de prejudiciu material, sumă, care este una rezonabilă în raport cu circumstanțele cauzei.

La fel, instanța de apel nu a ținut cont de Recomandările privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobate de către Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova, decizia nr. 2 din 30 martie 2012.

La 17 februarie 2021, în adresa lui Lilian Graur și Procuraturii Generale a Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 11 vol. II), fiind recepționată de către Procuratura Generală a Republicii Moldova la data de 22 februarie 2021, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 31 vol. II).

La 5 martie 2021, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Lilian Graur, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 30 vol. II), fiind recepționată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova la data de 10 martie 2021, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 32-33 vol. II).

La 5 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, solicitând admiterea recursului.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție alte referințe nu au parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 30 decembrie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 226 vol. I), fiind recepționată de către Ministerul Justiției al Republicii

Moldova la 5 ianuarie 2021 și de către Lilian Graur la 6 ianuarie 2021, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 227-228 vol. I).

Tot actele cauzei atestă că la data de 30 decembrie 2020 copia deciziei recurate a fost expediată și la adresa electronică a reprezentantului recurentului Lilian Graur, avocatului Igor Țurcanu, ceea ce se atestă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d. 225 vol. I).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 1 februarie 2021 și respectiv, la 23 februarie 2021 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul

normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu urmează a fi considerate ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Lilian Graur, reprezentat de avocatul Igor Țurcanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic